

Ομιλία του Κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ στην τελετή απονομής διδακτορικών διπλωμάτων των ετών 2012-14

Κύριε αναπληρωτή πρύτανη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και συνεργάτες,

Αγαπητοί μας νέοι διδάκτορες, αγαπητοί γονείς και συγγενείς των διδασκάλων μας,

Εκ μέρους της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ σας καλωσορίζω στη σημερινή μας γιορτή της απονομής των διδακτορικών διπλωμάτων των ετών 2012, 2013 και 2014. Λυπάμαι για την μεγάλη καθυστέρηση της απονομής των διπλωμάτων των παλιότερων ετών. Διάφορες «μεταρρυθμίσεις» και οι γενικότερες συνθήκες στο πανεπιστήμιο και στη χώρα κατέστησαν αναπόφευκτη αυτή την καθυστέρηση.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 5 του νόμου 4009/2011, γνωστού και ως «μεταρρυθμιστικού νόμου Διαμαντοπούλου»,

«Ο υποψήφιος για εκλογή σε θέση καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας πρέπει απαραίτητως να έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον έναν από τους τρεις κύκλους σπουδών εκτός του ιδρύματος στο οποίο επιθυμεί να εκλεγεί».

Αν θεωρήσουμε ότι ορθώς ο νόμος κάνει αυτήν την πρόβλεψη, τότε θα πρέπει να ομολογήσω ότι κακώς σας μιλώ από αυτή τη θέση. Όχι μόνο δεν θα έπρεπε να ήμουν κοσμήτορας, αλλά ούτε καν θα είχα δικαίωμα να είμαι υποψήφιος για εκλογή σε θέση καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας, αφού όλους τους τίτλους των σπουδών μου τους έχω πάρει από το ΕΜΠ, στο οποίο έχω κάνει και την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία μου.

Είμαι ο ίδιος προϊόν του «academic inbreeding», ή στα ελληνικά, της «ακαδημαϊκής ενδογαμίας», μιας ακόμη ασθένειας που ο «μεταρρυθμιστικός» μας νόμος επιτέλους θεραπεύει... Οι «μεταρρυθμιστές» μας, αναδεικνύοντας το πρόβλημα και αποτρέποντας, με την πρόβλεψη αυτή, τις «ενδογαμικές σχέσεις», προδίδουν την δική τους θεώρηση για τις σχέσεις μέσα στο πανεπιστήμιο. Η καταγωγή και ο χρόνος προέλευσης της ιδέας του «academic inbreeding» προδίδουν επίσης τις «αναλυτικές ικανότητες» των «μεταρρυθμιστών», καθώς και τον τόπο και τον χρόνο στον οποίο «ζουν».

Συγχωρήστε μου την προσωπική αναφορά, αλλά αντί απολογίας για το γεγονός της όποιας «ακαδημαϊκής ενδογαμίας» με αφορά —και υποθέτω αφορά και μερικούς από σας— θα εκφράσω την περηφάνια μου για το γεγονός ότι επέλεξα και για το σύνολο των σπουδών μου και για την επαγγελματική δραστηριότητά μου τη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Πολλές φορές έχω διερωτηθεί, ίσως και κλονιστεί την τελευταία χρονιά, για τις επιλογές που έκανα στη επαγγελματική ζωή μου. Τη στιγμή αυτή, και παρά τους φόβους μου για τα πιθανόν «ασύνταχτα» γεράματά μου, εξακολουθώ να είμαι ευτυχής για αυτές τις επιλογές για μια σειρά από λόγους που θα μου επιτρέψετε να αναφέρω.

1. Το ΕΜΠ και ιδιαίτερα η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, όπως έχουν δείξει και οι πρόσφατες ποσοτικοποιημένες κατατάξεις έγκυρων διεθνών οργανισμών, όχι απλώς αποτελούν πρωτοπορία στη χώρα, αλλά έχουν παγκόσμιο κύρος και ακτινοβολία. Στο διδακτορικό

δίπλωμα που παίρνετε σήμερα, η σφραγίδα του ιδρύματος και το λογότυπο της Σχολής μεταφέρει επισήμως αυτό το κύρος σε καθέναν από σας.

2. Το κύρος και η ακτινοβολία μας δεν είναι προϊόντα «PR» — δηλαδή δημοσιοσχεστίκων μηχανισμών— αλλά αποτελέσματα της σκληρής δουλειάς μας στην εκπαίδευση και την έρευνα. Και σεις έχετε συμμετάσχει καίρια σε αυτή. Και η δική σας η δουλειά, που επισφραγίζεται με το διδακτορικό σας δίπλωμα, έχει συμβάλει στο διεθνές κύρος και στη φήμη της Σχολής μας.
3. Η Σχολή μας δεν είναι πια απομονωμένη σε ένα επαρχιώτικο καβούκι. Δεν είναι πια ένας κομπλεξικός παρατηρητής των διεθνών εξελίξεων, με στόχο να τις μεταφέρει στους ιθαγενείς. Αντίθετα, συμμετέχει ενεργά και συνδιαμορφώνει αυτές τις εξελίξεις.
4. Οι διδακτορικές σπουδές στη Σχολή μας και η εκπόνηση της διατριβής δεν είναι ένα άθροισμα «παραδοτέων» που οδηγεί με το πέρασμα του χρόνου σε αυτό το δίπλωμα που παίρνετε. Είναι κάτι πολύ πέρα από αυτό. Στη Σχολή μας, η εγγενής αβεβαιότητα των ερευνητικών προσπαθειών εναρμονίζεται, καλώς ή κακώς, με το ρευστό περιβάλλον μέσα στο οποίο διεξάγεται η έρευνα. Όποιος τα καταφέρει, μέσα σε αυτό το ρευστό περιβάλλον, σε συνθήκες ανεπαρκούς χρηματοδότησης, έχει πραγματοποιήσει άθλο, χάρη στο προσωπικό του μεράκι και την αξιοσύνη του. Και εσείς τα έχετε καταφέρει, εγγράφοντας θετική υποθήκη για το επαγγελματικό σας μέλλον.
5. Κρίνοντας από τις σχέσεις και την παρουσία μου στον διεθνή χώρο, έχω σχηματίσει την πεποίθηση ότι, περισσότερο από κάθε άλλη ομόλογη σχολή, η Σχολή μας αποθαρρύνει τις παρωπίδες, τον δογματισμό, τη ρετσέτα, την προσκόλληση σε στερεότυπα. Καλλιεργούμε την κριτική σκέψη, την αιρετική ανακάλυψη, την ανυπάκουη προσέγγιση στην έρευνα.
6. Πιστεύω ότι η Σχολή μας έχει πετύχει, και στην εκπαίδευση και στην έρευνα, ένα εξαιρετικά καλό μίγμα παράδοσης και νεοτερισμού αφενός, και σεβασμού και ανυπακοής αφετέρου.
7. Χωρίς να θέλω να αγιοποιήσω τα πρόσωπα και τις σχέσεις στο πανεπιστήμιο, χωρίς να θέλω να μας απαλλάξω αποκρύπτοντας την ύπαρξη μηχανισμών και αρνητικών νοοτροπιών, που άλλους επηρεάζουν αρνητικά και άλλους «υποβοηθούν» με την αρνητική έννοια, πιστεύω πως έχουμε πετύχει ικανό επίπεδο αξιοκρατίας και έχουμε θετικές προοπτικές για τη βελτίωσή του.

Αυτά σε ότι αφορά τη Σχολή. Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ σε ένα πιο προσωπικό ερώτημα που ίσως κάποιους από σας απασχολεί: «*Τι να το κάνω αυτό το διδακτορικό δίπλωμα;*».

Κατ' αρχάς θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω, με βάση την προσωπική μου εμπειρία, ότι η δουλειά υποδομής που κάνατε εκπονώντας τη διδακτορική διατριβή σας δεν είναι μάταιη και δεν χάνεται ποτέ, όποιον δρόμο και αν ακολουθήσετε. Για να είμαι ειλικρινής, όταν ξεκίνησα την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής μου, απέφυγα ακόμη και να το σκεφτώ αυτό το ερώτημα. Ήμουν τυχερός και τελικώς αυτή η διατριβή μαζί με τη θέση ευθύνης που μου εμπιστεύτηκε η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών —και την ευγνωμονώ για αυτό— μού έδωσε τη δυνατότητα να κάνω πράγματα που ούτε στο όνειρό μου δεν φανταζόμουν όταν ήμουν στη θέση σας. Πιστεύω ότι και άλλο δρόμο να είχα ακολουθήσει, πάλι οι διδακτορικές σπουδές μου στη Σχολή μας θα μου ήταν το ίδιο χρήσιμες.

Τελειώνω λοιπόν με τις ευχές μου:

- Να είστε τυχεροί και η ζωή σας να είναι γεμάτη από ευκαιρίες.

- Να είστε ώριμοι για να μπορείτε να δείτε αυτές τις ευκαιρίες.
- Να είστε δημιουργικοί, ώστε να μπορείτε να αξιοποιήσετε τις ευκαιρίες.
- Να είστε δυνατοί και αποφασισμένοι, ώστε να μπορείτε να ξεπερνάτε και τις στιγμές κακοτυχίας.
- Να είστε ευγνώμονες προς το κοινωνικό σύνολο, τη Σχολή και τη Χώρα που σας έδωσε αυτή τη δυνατότητα.
- Να αξιωθείτε να επιστρέψετε την οφειλή σας, προσφέροντας και σεις στις επόμενες γενιές, στη χώρα μας αλλά και στο παγκόσμιο στερέωμα, ζώντας, ει δυνατόν, στην Ελλάδα που σας έχει ανάγκη, αλλά δρώντας με ορίζοντα όλη τη Γη.

Καλή συνέχεια!

Ευχαριστώ το προσωπικό της Γραμματείας για την οργάνωση της τελετής και όλους σας που με ακούσατε!

Δημήτρης Κουτσογιάννης

Κοσμήτορας, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

6-3-2016